

Slovenski dom

Štev. 134.

V Ljubljani, sreda 14. junija 1939.

Leto IV

Japonski napad na angleško francoski mestni predel v Tientsinu

Davi je japonska vojska začela izvajati zaporo nad tem predelom

London, 14. jun. o. Davi ob 5 po krajevnem času je japonska vojska zaprla vse dohode v angleški in francoski mestni predel v kitajskem pristanišču Tientsinu. Japonski vojaki so ob tej uri zasedli barikade in pregraje, ki so jih naredili zadnje dni. Po meji francoskega in angleškega mesta so postavljeni močni japonski oddelki, ki imajo nalog prepričati vsako zvezo med angleško-francoskim predelom in ostalim mestom.

S tem dejanjem so Japonci prvič odkar se je začela vojna na Kitajskem, naravnost in po napovedi kršili angleške, z mednarodnimi pogodbami zajamčene pravice. Anglija si je zadnje čase, ko so Japonci napovedovali blokado angleškega predela v Tientsinu, prizadela vse, da bi to vprašanje mirno uredila s posebno mešano komisijo, v katero bi imenovala po dva zastopnika Japonska, Anglija, Francija in

Amerika. Ameriški konzul v Tientsinu je še snoči izročil japonskemu poveljniku nov predlog za sestanek mešane konference, ki so ga pa Japonci odbili in začeli davi izvajati blokado.

Japonci ta napad na angleške pravice utemeljujejo s tem, da je bil angleški in francoski predel v Tientsinu središče in zavetišče vsega kitajskega rovarjenja proti japonskim oblastem in to s tiho podporo angleške in francoske vlade. Iz tega predela so Kitajci vodili boj proti Japoncem in preskrbo kitajske neradne vojske z orožjem. Japonski korak naj bo Angliji in Franciji v premislek. Če bi zgolj zaprje angleško-francoskega predela ne bilo uspešno, bo Japonska segla po drugih sredstvih. Japonska se je ves čas vojne izogibala trenjem z evropskimi veselimi. Toda položaj na Kitajskem je po podpori Anglije in Francije postal tak, da zahteva odločnega nastopa.

Ni še znano, kako mislita Anglija in Francija odgovoriti na ta japonski napad. Če hočeta ohraniti svoj ugled na Kitajskem in če hočeta prepričati, da bi Japonci podobno ne nastopili še v drugih kitajskih mestih, potem bosta morali delati naglo in odločno. Vsako odlašanje bi — kakor pišejo danes angleški listi — pomenilo, da se je Anglija sprijaznila z dejstvom, da je začel njen vpliv in njen ugled na Daljnem vzhodu padati.

Peking, 14. jun. Žene angleških državljanov ter številne žene drugih državljanov so z otroki zapustile že včeraj Tientsin, ker si ne upajo ostati v blokiranem med sedanjo veliko vročino. Žene in otroci so odpovali večinoma na obalo. Med blokado bo samo uradnim osebam dovoljeno obiskati angleški predel. Dovoljeno bo uvažati življenjske potrebščine.

Vesti 14. junija

300 ha gozda je zgorelo na Estonskem blizu prestolnice Rige. Ogenj je nastal zaradi hude vročine, ki vlada že 14 dni.

Nemški senator Hasbach je predsedniku poljske vlade dal obširno poročilo o pregledanju Nemcev na Poljskem. Poročila obsega 70 strani in našteva vse primere, kjer so Poljaki nastopili proti Nemcem.

Nacrta za spremembo zakona o nevtralnosti je bil včeraj s precejšnjo večino sprejet v zunanje-političnem odboru ameriške poslanske zbornice.

Angleški izredni odposlanec Strang bo danes imel v Moskvi prve razgovore s sovjetskimi zastopniki. Vlada mu ni dala nikakih konkretnih navodil za pogajanja o sklenitvi vojaške zveze z Rusijo.

O vojaškem položaju v Libiji in na Sredozemskem morju je predsedniku italijanske vlade Mussoliniju poročal maršal Badoglio, ki je znan kot zagovornik zmernosti v italijanskih vojaških krogih.

Iz pariškega muzeja Louvrea je pred dvema dnevi nekdo odnesel dragoceno sliko slovitnega umetnika Watteauja. Tatvine ni opazil nihče, da bi bila slika odnesena v času, ko je v muzeju največ obiskovalcev. Slika je vredna več milijonov dinarjev.

Poljski krogi odločno zavračajo vse predloge glede angleško-ruske zveze, po katerih bi Rusija sama imela pravico presojati, kdo od njenih sosedov je ogrožen in mu brez vabila iti na pomoč.

Jugoslovanski poslanik v Londonu Dragomir Kasidolac, ki je bil pred kratkim imenovan za poslanika v Bernu, je včeraj umrl v nekem švicarskem zdravilišču.

Egiptovski maršal Abdel Fattah Yehia bo prihodnji teden odpoval na uradni obisk v Turčijo, Grčijo in Romunijo. Obisk je v zvezi z organiziranjem angleško-francoske obrambne fronte.

Predsednik Združenih držav Roosevelt in angleški kralj sta pri svojih sestankih razpravljala o skupnem obrambnem programu proti Japonski, Italiji in Nemčiji, vedo povedati nekateri ameriški listi.

Države, ki hočejo ostati nevtralne in ki se v sedanjih razmerah ne marajo pridružiti nobeni zvezi, se bodo morale v kratkem vprašati, ali je moči združiti nevtralnost s članstvom v Zvezi narodov, ki ni nič drugega, kakor le orodje angleške in francoske obkoljevalne politike, piše veliki berlinski dnevnik »Börsen Zeitung«.

Judovski begunci, ki jih nemški parnik »St. Louis« ni smel izkrcati na Kubi, se bodo začasno smeli naseliti v Belgiji, Holandiji in v Angliji, če bo ameriški odbor za pomoč Judom prevzel stroške za njihovo vzdrževanje.

Poljaki so sklenili z Gdanskom nov dogovor o prodajanju poljskih kmetijskih pridelkov v Gdansk. Poljski listi pišejo ob tej priliki, da je Gdansk spet enkrat dokazal, da ima srce nemško, želodec pa poljski.

Romunski listi veliko pišejo o pomenu Gafencovega obiska v Turčiji za bodočnost Balkana in balkanske sloge.

Teden nemške omikec prireja nemška oblast v Pragi.

Odnosaže med Švico in Sovjetsko Rusijo bodo skušali v kratkem urediti, je izjavil bivši predsednik švicarske republike Motta.

Nj. Vel. kralj Peter II. v Sarajevu

Belgrad, 14. jun. m. Na potovanju na počitnice v Miločer se je včeraj ustavil v Sarajevu Nj. Vel. kralj Peter II. v spremstvu kraljice Marije. Kralj Peter II., ki potuje s svojim avtomobilom, si je ogledal najprej staro pravoslavno cerkev, nato pa begovo džamijo, kjer ga je pozdravil reis-ul-ulema dr. Fehim Spaho. Iz begove džamije je kralj odšel v trgovino senatorja Hadži Hasanovića, kjer je že bila tudi kraljica Marija. V trgovini je senator Hasanović sam postregel obema s čajem. Kralj Peter II. si je zatem ogledal muzej. Nato sta se kralj in kraljica odpeljala proti Hadži ter se ustavila pri izviru Bosne, kjer sta tudi kosila.

Prvi predsednik romunskega senata odstopil

Bukarešta, 14. junija. m. Na včerajšnji popolnanski seji senata se je v navzočnosti predsednika vlade Arnana Calinesca in ostalih članov romunske vlade nadaljevala razprava o osnutku senatnega poslovnika. Precej živahna je bila razprava glede trajanja službe predsednika senata. Jorga je kot predsednik senata predlagal v imenu komisije, naj služba predsednika senata traja deset let. Številni senatorji so bili proti temu predlogu, zaradi česar je Jorga predlagal glasovanje z dviganjem rok. Nekateri senatorji so zahtevali tajno glasovanje. Jorga pa je med tem vstal ter izjavil, da odstopa s položaja predsednika senata. Senat je za tem z 88 : 49 glasovi zavrnil predlog, ki ga je stavil Jorga. Začasnega predsednika senata je bil izvoljen dr. Cuza kot najstarejši senator. Stalnega predsednika bodo pa izvolili na prihodnji seji.

Nova slovaška ustava

Bratislava, 14. jun. o. Delo za novo slovaško ustavo je končano. Včeraj je imela komisija za sestavo ustave zadnjo sejo, na kateri so pretresli končno besedilo.

Po novi ustavi bo imela slovaška republika lastnega državnega poglavarja. Poseben člen ustave daje izredna pooblastila, da se ji ne bo treba zatekati k posebnim pooblastilnim zakonom. Pravice vlade bo ustava točno določila in omejila. Vazna ustanova bo državni svet. Sestavljen bo iz predsedstva stranke, v njem bosta pa tudi voditelj Nemcev in Slovaškem in zastopnik madžarske stranke.

Roparski napad v Gorenji pri Mozirju

Roparji zvezali 70 letno služkinjo in 15 letno dekle, 75 letno gospodinjico pa zavili v ruho in jo pretepli

Preteklo noč se je dogodil v Gorenji pri Mozirju napad, kakršnega tamkajšnji ljudje še ne poznajo. V Gorenji stanuje v lepi, a preprosti hiši 75 letna posestnica Zolnirjeva, pri njej pa živi 15 letna vnukinja Berta in 70 letna služkinja. Zolnirjeva je bila svojčas v Ameriki in si je s pridnimi rokami pridobila precejšnje premoženje, tako da so ljudje upravičeno govorili o njej, da je »zelo težka«. To je prišlo na uho tudi neznanim zlikovcem, ki so sklenili Zolnirjevo oropati. Včeraj okoli polnoči so vdrli trije neznanji moški v njeno stanovanje. Prikradli so se v hišo skozi streho, raz katero so sneli opeko. Prišli so tako tiho, da jih Zolnirjeva vnukinja in služkinja nista slišali, dokler niso odprli sohe in ju napadli. Seveda so bile ženske zelo prestrašene, ker so ti zlikovci prišli v stanovanje tako nenadno ponoči. Roparji so se lotili najprej služkinje in mladega dekleta, od katerih so hoteli zvedeti, kje je denar. Ker pa jim nista povedala, so starko zavili v ruho in jo pretepli. Nato so pobrali okrog 4000 dinarjev denarja ter zlatnine in srebra za približno 2000 din. Berti so še nekoliko prizanesli, ker so hoteli zvedeti od nje, kje imajo pri hiši spravljene še druge dragocenosti, predvsem ufo, ki jo je Zolnirjeva prinesla iz Amerike. Ko jim je povedala, da je ta ura v gospodarskem poslopu, so se z odgovorom zadovoljili, niso pa šli po uro. Kmalu nato so izginili. Zolnirjevo so roparji tako pretepli, da je bila v nezavesti. Čez eno uro so poklicali 7 letnega fanta, da je šel po pomoč k vaščanom ter h kaplanu, da je prišel previdet Zolnirjevo, ker je njeno življenje v nevarnosti.

Obisk romunskega zunanjega ministra v Turčiji:

Turčija posreduje za sporazum med Romunijo in Bolgarijo

Sofija, 14. jun. m. Bolgarski politični krogi z velikim zanimanjem zasledujejo razgovore, ki jih je imel romunski zunanji minister Gafencu z vodilnimi turškimi politikami. Vsi časopisi objavljajo obširna poročila o Gafencovem bivanju v Ankari ter o njegovih razgovorih. Posebno poudarjajo ona poročila iz Ankare in Londona, po katerih se zdi, da je turški zunanji minister Sarad Zoglu prevzel posredovalno vlogo med Romunijo in Bolgarijo za rešitev vseh spornih vprašanj med tema dvema državama. Predvsem je posredoval za sporazum glede južne Dobrudže, katere vrnitev zahteva Bolgarija od Romunije, nakar bi bila pripravljena stopiti v Balkansko zvezo. S tem bi balkanske države pridobile veliko politično veljavo.

Ankara, 14. jun. m. S sinočnjim ekspresnim vlakom je ob pol 8 odpoval romunski zunanji minister Gafencu po tridnevem bivanju v Turčiji iz Ankare proti Carigradu. Na ankarskem kolodvoru so se od njega poslovili diplomatski zastopniki balkanskih držav. Z Gafencu je odpoval iz Ankare tudi turški zunanji minister Sarad Zoglu.

General Franco bo septembra uradno obiskal Rim

Rim, 14. jun. m. Uradno poročajo, da bo general Franco septembra obiskal Rim. Italijanski zunanji minister grof Ciano pa pojde v Madrid v sredi julija in se bo 18. julija udeležil slavnosti ob triletnici začetka državljanske vojne.

Italijanski listi prinašajo vest o obisku poglavarja Španije na prvih mestih in pravijo, da je ta novica po vsej Italiji vzbudila globoko radost. Francov obisk v Rimu bo nele slovesno potrdil prijateljstvo med Španijo in Italijo, ki je zapečaten s krvjo legionarjev na bojiščih, marveč bo tudi določil smernice za trajno in tesno sodelovanje med obema državama. V Rimu se bosta srečala poglavarja dveh revolucij, kar bo dokazalo, da hočeta Italija in Španija v miru kakor v vojni služiti skupnim ciljem.

London, 14. junija. o. V krogih angleške vlade poudarjajo, da so odnosi med Anglijo in Španijo navzlic raznim izjavam in trditvam pristrani in bodo taki tudi ostali. Upajo tudi, da bo prišlo do sodelovanja med Francijo in med Španijo. Razni obiski španskih državnikov v Rimu in Berlinu ter nem-

glu. Oba ministra bosta danes dopolne prispela v zdravilišče Jalova, kjer bosta obiskala predsednika turške republike Izmeta Inenija. Gafencu bo imel s turškim predsednikom republike daljši razgovor, pri katerem bo navzoč tudi turški zunanji minister Sarad Zoglu. Iz zdravilišča Jalova bosta oba odpovala v Carigrad, kjer se bo Gafencu poslovil od Sarad Zogluja ter odpoval na uradni obisk v Atene, kamor bo prispel v četrtek jutraj. V Atenah bo ostal tri dni.

Pred odhodom iz Ankare je imel Gafencu snoči govor po radiu v francoščini ter je poudaril v njem veliko prijateljstvo, ki veže Turčijo in Romunijo. Izrazil je zadovoljstvo nad obiskom v Turčiji ter nad uspehi, ki jih je dosegel s turškimi državniki. Za Balkansko zvezo je dejal, da je to najmočnejša politična tvorba na Balkanu.

Pri razgovorih sta se zunanji ministra Gafencu in Sarad Zoglu sporazumela tudi, da se sedanji poslanštvi obeh držav v Ankari in Bukarešti povišata na stopnjo veleposlanstev.

ških in italijanskih ministrov v Madridu ne bodo dosti spremenili španske politike. Španija je sicer podpisala prijateljsko in nenapadalo pogodbo z Italijo in Nemčijo še preden je stopila v zvezo proti Kominterni, vendar ni verjetno, da bi se pridružila nemško-italijanski vojaški zvezi, za kar bodo skušali generala Franca pridobiti med obiskom v Rimu.

Dve pogodbi med Francijo in Turčijo

Sporazum o Aleksandretti in sporazum o medsebojni pomoči v vzhodnem Sredozemlju in na Balkanu

Pariz, 14. jun. o. Poluradno poročajo: Pogajanja med Francijo in Turčijo za sklenitev obrambnega sporazuma dobro napredujejo. Francoski zunanji minister Bonnet je včeraj imel dolg sestanek s turškim poslanikom Suadom Davazom, s katerim sta razpravljala o vseh vprašanjih, ki se nanašajo na varstvo francoskih koristi v Aleksandretti, katero bo dobila Turčija in o določitvi novih meja med Turčijo in francosko Sirijo. Brž ko bo prišlo do popolnega sporazuma med Francijo in Turčijo, bosta podpisani dve pogodbi:

1. Sporazum o Aleksandretti, po katerem bo Francija to ozemlje odstopila Turčiji. Ta sporazum bosta v Ankari podpisala francoski poslanik Massigli in turški zunanji minister Sarad Zoglu.

2. Skupna izjava o medsebojni pomoči med Francijo in Turčijo v vzhodnem delu Sredozemskega morja in na Balkanu. To izjavo bosta v Parizu podpisala francoski zunanji minister Bonnet in turški poslanik Suad Davaz.

Glasilu dr. Mačka obračunava z nastopom dr. Stojadinovića in njegovih:

Rešitve hrvaškega vprašanja ne more nihče prepričati

Zagreb, 14. jun. m. S Stojadinovićevo interpelacijo se bavi tudi današnji »Hrvatski dnevnik«, ter pobija posamezne očitke v interpelaciji. Med drugim ugotavlja, da je v interpelaciji omenjeno tudi to, česar v sporazumu ni, opuščeno pa tisto, kar je v sporazumu navedeno in čemur niti Stojadinovič, nit njegovi somišljeniki ne morejo odrekatati važnosti, kakršno pripisujejo temu, česar sporazum ne omenja. Ne morejo namreč zanikati, da so dani vsi pogoji za izvajanje postopka, ki je določen za razgovore med predsednikom vlade Dražišo Cvetkovičem in dr. Vladkom Mačkom. Če gledamo ravnanje teh ljudi z zunanje strani, v kolikor so ti ljudje člani JRZ, je to notranja stvar te stranke. Če se gospodje gredo parlamentarizem, bi bilo logično, da bi sklicali sejo kluba in na tej seji zahtevali pojasnil. Namesto tega pa so vložili interpelacijo, s čemer so pokazali, da v klubu nimajo večine. Toda to je, kakor rečeno, notranja stvar JRZ, ki nas nič ne briga. Za nas je zanimivejšje vprašanje, ali je v splošnem mogoč sporazum po izjavi dr. Mačka in stališče, ki ga je zavzelo hrvaško narodno zastopstvo. S tem so jasno pokazali, da so nasprotniki sporazuma sploh. Zaradi tega je tudi izjava Gjure Kotura, da on ni nameraval ovirati dela za sporazum med Srbi in Hrvatji, v nasprotju z interpelacijo, ki jo je osebno vložil v senatu. Sicer pa Stojadinovičevi ljudje lahko de-

lafo, kar hočejo. Toda ne bodo prepričali rešitve hrvaškega vprašanja, niti ne bodo s takimi in podobnimi interpelacijami prišli do oblasti. O tem bi jih bile lahko prepričale dosedanje izkušnje.

Poljsko gospodarsko odposlanstvo pod vodstvom polkovnika Koca, bivšega finančnega ministra je včeraj odpovalo v London na posvete o finančnem sodelovanju med Anglijo in Poljsko.

Španski generali, ki so z nemškimi prostovoljci prišli v Nemčijo, so bili včeraj popoldne gostje maršala Göringa na njegovem posestvu v Karinhallu.

Naš prometni minister dr. Spaho je včeraj odpoval v Nemčijo na pogajanja o boljši ureditvi prometa med nami in Nemčijo.

Španski notranji minister Sunner je pred odhodom iz Italije izjavil, da silno obéduje fašizem in Mussolinija. Samo sovražniki Španije lahko pričakujejo, da se bo Španija kdaj odrekla prijateljstvu do tistih, ki so ji v državljanski vojni pomagali.

Londonski učitelji letos ne bodo mogli na počitnice, ker morajo biti pripravljene, da bodo odpeljali otroke iz mesta na dežela, če bi našlo do vojne nevarnosti.

„Jugoslovanski radio-program“ ob newyorški razstavi

I.

Pod tem naslovom je g. Ig. Hude v 52. številki slovenskega ameriškega lista »Glas naroda« z dne 6. marca t. l. objavil kritiko jugoslovanskega programa, ki ga je v začetku marca oddajala belgrajska kratkovalovna postaja kot pozdrav newyorški svetovni razstavi in našim izseljencem.

...Z napetostjo sem čakal, — piše avtor članka — na jugoslovanski program. In odkrito rečem, bal sem se, da ta program ni bil tak, kakor bi si ga želel vsak pravi Jugoslovčan. Prepričan sem, da si je vsakdo, ki še vedno nosi v svojem srcu in ljubi svojo domovino in skupno domovino Jugoslavijo, želel, da bi bil ta program kar najboljši, da bi bil všeč vsem Slovincem, Hrvatom in Srbom in zlasti še ameriški javnosti.

Pa vsega tega, žal, ni bilo.

Zatem navaja pisec pogrške, ki jih lahko razporedimo v sledeče točke:

1. Orkester ni zaigral ameriške himne Star Spangled Banner, kakor so to storili do sedaj še vsi narodi.

2. Dovolj bi bil samo govor Nj. Vis. kneza namestnika, ki je izčrpno pojasnil jugoslovansko mišljenje in stališče do Amerike in newyorške razstave. Ostala dva govora sta bila potrata časa, zakaj naši izseljenci so komaj čakali, da slišijo pesem iz stare domovine. To je bil »največji pogršek«.

3. Pisec je mnenja, da je bil orkester, zlasti proti koncu, izboren, njegovim vrlinam pa da ni ustrezal epored, ki ga je izvajal. Namesto »kola« naj bi raje oddajali kako lepo skladbo in delo srbskih, hrvatskih ali slovenskih skladateljev, »ki se morejo primerjati z najboljšimi skladatelji velikih narodov. In prav to bi bilo treba pokazati!«

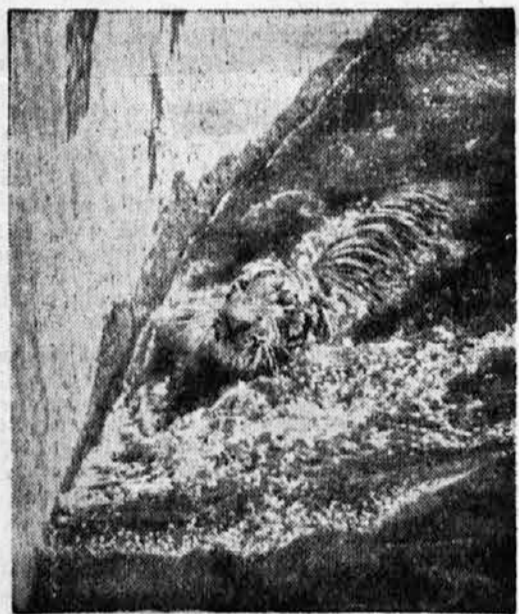
4. Jugoslovanski program bi moral pokazati narodno čustvo in razpoloženje, prav tako tudi splošno kulturno stanje v Jugoslaviji »v mnogo lepši, prikupljivejši luči«.

5. Tudi vokalni del sporeda ni ugajal. Treba bi bilo za to velikega zbora, »ki jih je dovolj v Belgradu, dovolj po drugih mestih...« Opernih pevcev in pevko ne potrebujemo za to; slišimo jih lahko vsak dan v Metropolitan operi, ali pa na radio... Zbor čeprav diletantski, bi mnogo pristraneje podal našo pesem. »Slovenska pesem«, »Kje so moje rožice« je bila že še, hrvatska je bila že manj prikupljiva, medtem ko imajo Hrvati mnogo krasnih narodnih pesmi. In srbska »Ciganica«? Ali naj sedaj ameriški narod misli, da so Srbi v sorodu s cigani?... Srbi imajo dovolj narodnih pesmi, ki bi jih tudi tuja ušesa rada poslušala... Zakaj ni tedaj glasbeni odbor izbral kake njegove (t. j. Mokranjčeve) pesmi, s katero bi mogel ameriški javnosti pokazati krasno srbske narodne pesmi? — Ako se hoče narod predstaviti tujemu narodu, naj se mu predstavi v svoji veličini, ne pa v svoji nižini.

Tako g. Hude. Mi to poročamo kot kronisti.

II.

Pod naslovom »Nedeljski radio-program iz Jugoslavije« je izšla tudi v slovenskem listu »Jugoslovanski Obzor« v Milwaukee podobna kritika, ki jo, ker je krajša, prinašamo v celoti.

Ko so pripravili temu tigru iz berlinskega živalskega vrta novo bivališče, obdano z vodnim jarkom, se je takoj pognal v vodo, ker se mu je zadelo, da so se mu le odprla »vrata« v prostost.

»Nedeljski radio program iz Jugoslavije, katerega namen je baje bil predstaviti svetovni javnosti našo domovino a kulturnega stališča v najprikupljivejši luči, obenem s pozdravom otvoritve svetovne razstave v Newyorku, je bil — žal — vse prej kot to. Kar nas je Jugoslovčanov po Ameriki in po drugih delih sveta, smo gotovo pričakovali vse kaj drugega. Kar pa je Amerikancev in drugih tujcev, pa so od strani naše domovine pričakovali najmanj — takta. Dočim so vse druge narodnosti, ki so doslej oddajale svoje pozdravne radijske programe ameriški svetovni razstavi, vključile vanje tudi ameriško himno kot znak vljudnosti in respekta, ki je v navadi med civiliziranimi ljudmi, je bila — žal — naša domovina edina, ki tega ni storila. Z glasbeno-kulturnega stališča pa je bil program skrajno ponesrečeno izbran. Američani, ki so program poslušali, so — kot so se nekateri izrazili — dobili vtis, da prihaja od kakšnih indijskih krotilcev kač, ali pa vsaj iz krajev daljnega Orienta, ne pa iz Evrope z zapadno civilizacijo. Ako kdo v domovini sedaj zbira odmeve in mnenja, kako je bil ta program v tujini sprejet, naj si za bodoče aranžiranje sličnih poduzetij ohrani v spominu tudi gornje opazke, ki so prišle iz ust Američanov in ki jih v ameriškem časopisu iz vljudnosti nasproti našemu narodu ne bo našel. Mi, ki smo si domači, pa si na uho lahko povemo, kaj si drugi o nas mislijo.«

Stroga preiskava v mednarodnem okraju v Šanghaju.

Lep sestanek Slovencev v Parizu

Binokostni prazniki so minili, mnogim kot vsaki drugi prazniki. Slovinci v Parizu pa spet z binokostnimi prazniki beležimo nov, velik uspeh.

Vsi prejšnji sestanki, ki so bili namenjeni predvsem Slovincem iz Pariza in njegove okolice, so bili v cerkvi Angelov varuhov na Gravelu. Ko pa je bil v Parizu kongres katoliške kmečke mladine, pretekli mesec, »Slovenski dom« je o njem tudi kratko poročal, se je našemu izseljenškemu duhovniku g. Camplinu vzbudila misel: kaj, če bi se tudi naši Slovinci enkrat zbrali v samem Parizu, kar se menda še ni zgodilo, pa da bi dokazali, da smo Slovinci tudi v tujini verni in pošteni.

Misel je postala dejstvo na binokostno nedeljo. Ze v soboto je o tem sestanku prinesel notico francoski katoliški list: »La Croix«.

V nedeljo so se zbrali v cerkvi sv. Ambrozija, na bulevardu Voltaire. Ze zgodaj so prišli, z podzemno železnico, z vlaki, z avtobusi, s taksiji. Zbralo se jih je gotovo do 150. Dasi je bilo prvotno rečeno, da bo sestanek namenjen pariškim Slovincem, jih je največ prišlo iz različnih departementov. Med njimi je bila celo žena, ki je prišla skoraj 500 km daleč.

Ob 10 je bila slovesna peta maša, pri kateri so popevali Slovinci. Petje so tudi to pot vodile slovenske sestre iz Meudona. Med sv. mašo je stopil na prižnico župnik te cerkve in se v prav pristranih besedah zahvalil navzočim Slovincem za njihovo dobro voljo, da so v tako številu prišli. Na koncu svojega govora pa je rekel v slovenskem jeziku: lepa hvala. Nato je imel govor še izseljenški duhovnik g. Camplin, najprej v francosčini, nato pa v slovensčini. V govoru na Francoze je povedal, kdo in kaj smo ter od kod smo. Omenil je tudi o kongresu Kristusa Kralja, ki bo letos v mestu, ki je naša prestolnica, v beli Ljubljani. Med sv. mašo pa so skoraj vsi navzoči Slovinci pristopili k angelski mizi, kar je napravilo na prisotne Francoze globok utis.

Po sv. maši se je župnik še enkrat zahvalil g. Camplinu, prišla pa sta tudi izseljenški komisar g. Jerič, kot zastopnik ministra Puriča. Le-ta je oprostil ministra, ker je bil zadržan in se v njegovem, kakor tudi v svojem imenu zahvalil izseljenškemu duhovniku za ves trud, kakor tudi francoskemu župniku, za lepe besede in pa za cerkev. Sv. maši je tudi prisostvoval direktor Presbiterija g. Mato Vučetič.

Opoldne je bilo kosilo v bližnjem hotelu, na katerem je govoril g. Camplin, ki je govoril o vprašanju: Kako današnja inteligenca gleda na izseljenstvo, pa tudi g. dr. Zebot je pozdravil navzoče. Po kosilu pa so prepevali slovenske narodne pesmi. Zapeli so tudi narodno himno, vzklicali kralju Petru II., knezu-amestniku Pavlu, dr. Korošču ter obema slovenskima škofoma.

Ob treh popoldne pa so bile v isti cerkvi pete litanije Matere božje, nakar so se Slovinci spet razšli na vse strani. To pot smo Slovinci spet pokazali, kako skupni smo. vsaj po večini, in kako potrebno bi bilo, da dobimo svoj dom, čemur pa se protivijo nekateri, ki se imenujejo

vodje našega izseljenstva, pa je njihovo delovanje na tem polju tako nevarno, da se bodo Slovinci prej premislili in to ne malo, če bodo šli v njihovo društvo. Toda med te gospode bomo malo posvetili prihodnjt.

Številni venci, ki so jih položili na hladni morsk grob na kraju, kjer se je potopila podmornica »Thetis« z 99 človeškimi žrtvami.

Stane (je prišel na obisk k svojemu tovarišu slikarju): »Prav čedna sobica, koliko pa si zanjo vsak mesec dolžan?«

Bognarja je poklical delovodja predse ter mu očital, da je svojemu sodelavcu izpil njegov del žganja.

Bognar: »Gospod mojster, protestiram, da bi mi očitali latvino. S sodelavcem sva napravila tako, da sva žganje nalila v isto steklenico in moj del je bil spodaj. Tako sem moral odpiti najprej njegovo žganje, da sem mogel do svojega.«

Našli so rudnike starodavnih makedonskih kraljev

V bližini Kavale v Grčiji so našli starodavne zlate rudnike, verjetno rudnike starodavnih makedonskih kraljev. Pred rovi, ki vodijo v rudnik, so našli večje količine železovega kršča in limolita, torej takšnih rud, poleg katerih se vedno nahajata tudi zlato. Te rudnike je odkril novo ustanovljeno združenje za proučevanje in izkoriščanje rude.

Kitajci bodo Japoncem še dolgo delali preglavice

17. julija bosta potekli dve leti, odkar se je začela vojna na Kitajskem. Šefi japonske vojske so objavili obširno opemnico o bodočem razvoju japonskih operacij na Kitajskem v tretjem letu vojne. Spomenica poudarja, da bosta potrebni še 2 ali 3 leta, da se uniči kitajska vojska. Za uvedbo novega reda v Vzhodni Aziji pa bo potrebnih še nekaj nadaljnjih let. Japonski načrt mora predvideti načrtno delo glede tega vprašanja za dobo 20 do 30 let. Spomenica zahteva, da morata Japonska in Mandžurija vedno računati s tem dejstvom in se pripraviti vojaško, politično in gospodarsko za to dolgo razdobje.

Drugi programi

Sreda, 14. junija. 12 Nekaj komorne glasbe (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah) — 14 Napovedi — 18 Mladinska ura: a) Najvažnejše slovenske kulturne ustanove (g. prof. Fr. Vodnik); b) Ročna dela: Sončne ure (g. Miroslav Zor) — 18.40 Naše delavstvo v gospodarskem in zdravstvenem ozirju (g. Milan Valant) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Prirodopisni kotiček (g. prof. Fr. Pengov) — 19.40 Na. ura: Vzgojni pomen alpinizma (Janez Gregorin) Ljubljana — 20 Sramel-kvartet (Škrjanček) — 20.45 Valčekovi kralji (plošče) — 21.15 Oiganske pesmi poje ruski sekret, sodeluje gđe. Milica Polajnar — 22 Napovedi poročila — 22.15 Plesne pesmice pojeta Jožek & Ježek.

Četrtek, 15. junija. 12 Po domače! (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Veseli godci — 14 Napovedi — 18 Koncert Radijskega orkestra — 18.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Deset minut zabave — 19.40 Nač. ura: Predavanje Min. za telesno vzgojo naroda 20 Pevski zbor »Grafike« — 20.45 Simfonični koncert (posnetki) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Kitara solo, g. Stanko Prek.

Petek, 16. junija. 12 Odmevi iz naših krajev (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Iz naših spevoiger (Radijski orkester) — 14 Napovedi — 18 Zenska ura: Naš najmlajši (ga. Vračko Cilka) — 18.20 Pesmi iz Benešev opte »Pri naši kočici« (plošče) — 18.40 Poljudna navodila za zaščito pred zračnimi napadi (g. Bedrač Janko) — 19 Napovedi — 19.30 Potiček SPD: Navodila dijakom za poštence (g. Pavel Kunaver) — 19.40 Nač. ura: Naše senožeti (Kosta Popovič) Bgd — 20 Iz opernega carstva (Radijski orkester) — 21.10 Komorni pihalni trio — 22 Napovedi, poročila — 22.3 Angleške plošče.

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 14. junija: Belgrad: 20.30 Prenos proslave 25-letnice dela J. Mokranjca. — Zagreb: Prenos opere iz Nar. gledališča v Ljubljani — Bratislava: 20.20 Koncert radijskega orkestra. — Praga: 23 Koncert češke glasbe — Sofija: 22.30 Vesel narodni koncert — Varšava: 21 Koncert Chopinovih skladb — Berlin: 22.30 Zabavni koncert — Bukarešt 22.15 Prenos koncerta — Dunaj: 22.30 Koncert RO — Paris: 20.30 Koncert zbora in orkestra.

Poslednja zapoved

»Eh, nekega dne se bo vse to končalo, pa se bomo vrnil domov. Bog daj, da bi nikdar ne bilo več vojne. Ze ena sama imam do grla...«

Vzdihnil je, tožba mu je prišla iz srca, da se je samemu sebi čudil ob glasu. Naglo je odskočil Ronnieja iz sobe.

Fant je bil že na vratih, ko se je nenadno obrnil, izvlekel sramežljivo iz žepa športno kolajno ter jo izročil Courtneyju s prošnjo:

»Če se morda res ne bi vrnil...« Courtney je rezko odkimal z glavou, rekoč:

»Ne govori neumnosti, saj si vendar fant in pol!«

Toda Ronnie se ni dal premotiti. »Nič zato. To je kolajna, ki sem jo dobil za zmagu... Spravite jo vi.«

Courtney je videl prošnjo v pogledu mladega pilota. Omečil se je in rekel:

»Dobro, fant!«

Patrepljal ga je po rami in dostavil: »Zdaj pa pojdi lepo spat, da boš jutri trden.«

Spet je bil Courtney sam, strašno sam... In spet je pograbil kozarec, da bi z žganjem zamoril te boleče, hude ure.

Po noči, polni nemirnih sanj in čudnih glasov, je vstalo jutro, podobno ne-

šetim jutrom na letališču. Na vzhodnem obzorju je izpod meglenih oblakov rdelo nebo, kakor da oznanja krvav, hud dan. Sonce je bilo še globoko pod obzorjem, nič se mu ni mudilo gledat ljudi, ki so začenjali spet novih štiri in dvajset ur medsebojne morije in sovraštva.

Ko je domači petelin na grajskem dvorišču napovedal zoro, je bilo na letališču že vse živo. Piloti so bili na nogah, čili in veseli, kakor da ne pričakujejo ničesar posebnega. Nепrestana nevarnost, v kateri so živeli že od začetka vojne, je izenačevala njihove dneve, ki so jih med sabo razločevali še najbolj po tem, da je en dan ostalo več, drugi dan pa manj ljudi na bojišču.

Mehaniki so preskušali in pregledovali letala. Motorji so brneli mlademu jutru v pozdrav, kakor da so veseli prebujenja.

Letalci so si počasi oblačili usnjene plašče, si natikali rokavice in naočnike, kadili zadnje cigarete in se skušali šalititi, pa se ni nikomur dosti dalo. Malo je bilo temu krivo zgodnje jutro in zapanost, ki je še skoraj vsakemu ležala v udih in delala vsakdanjo stvarnost še bolj pusto in prazno, malo pa pričakovanje vsega, česar bodo deležni na današnjem poletu. To zadnje je vznemirjalo

seveda zlasti novince, ki so menili doživeči kdo ve kaka čuda in junaštva. Niso se zavedali, da je treba samo drobca iz šrapnela, pa je vseh drznih sanj, načrtov, poletov in junaštev konec. Konec po navadi za vselej...

Ko so mehaniki opravili svoje delo, so pregledali letala še pilotje. Zaganjali so za poskus motorje, pretikali sklepe in pogone, nadzorovali delo bencinskih črpalk ter stanje dovodnih cevi.

Vse je bilo pripravljeno za nov dan, za nov polet...

Ko je bil zbran ob letalih ves oddelek, ki je bil določen za današnje nalogo, je prišel pred hangarje poveljnik, stotnik Courtney. Spremljal ga je pribočnik Phipps z negibnim, uradnim obrazom kakor vedno. Niti najstarejši pilot se ni spominal nobenega, še tako razburjivega primera, da bi bil Phipps ob njem kdaj spremenil izraz. Bila ga je sama resnost, do njega nista imeli oblasti ne radost ne žalost.

Courtney je s Phippsom šel od letalca do letalca in jim želel po vrsti srečno pot in lep uspeh. Rad bi bil še vsakomur želel srečno vrnitev, toda to na letališču ni bilo v navadi, ker bi utegnili sleherni beseda o vrnitvi slabo vplivati na letalce. Zanje je bilo bolje, če so zdaj mislili samo na odhod in na delo, ki jih čaka. Vrnitev — to je bilo vse tako daleč, da se zdaj ob odhodu ni splašalo niti misli izgubiti.

Proti koncu svojega pozdravnega obhoda je stotnik prišel do Scotta, ki je stal v vrsti skupaj z Ronniem. Courtney je zresnil obraz, ki se je prej smejal ter hotel čisto uradno opraviti svojo dolžnost in potem kreniti dalje. Ni maral,

da bi prišlo spet do katere neprijetne besede ali razburjenega nastopa in očitkov.

Toda mladi Ronnie ga ni pustil kar tako mimo. Veselo mu je stisnil roko in hotel začeti klepetati. Courtney bi se bil potem tudi ustavil, toda Scott ga ni niti pogledal. Obrnil se je stran ter potegnil še Ronnieja iz vrste takoj, ko je Courtney končal uradni del pozdrava.

Mislil si je:

»Čemu neki? Starega prijateljstva ni več. Včeraj je bilo vsega konec! Kaj bi potem obujali reči, ob katerih nam bo vsem samo hudo, oživili jih pa ne bomo, ker jih pač ne moremo.«

Tudi Courtneyje je ta trenutek obšla bridka misel. Tudi on se je zavedel to uro še bolj ko sinoči, da je med njim in med Scottom prav za prav vsega konec. Vse je bilo prelomljeno, vse je bilo že daleč, daleč...

In spet je Courtney sam pri sebi stisnil zobe ter si dejal:

»Prekleta vojna...«

To kletvo je to jutro ponavljalo morda sto tisoče, na milijone ljudi na vseh bojiščih sveta in v vseh zaledjih, kjer so ljudje drhteli in strahu pred vojno in pred izgubami, katere jim je vojna nosila...

Courtney ob vsem tem kratkem prizoru med njim in med Scottom ter Ronniem ni pokazal, da ga je kaj zadelo. Znal se je obvladati, tako zelo obvladati, da se je čudil celo Phipps, ki je pod svojim negibnim obrazom skrival izredno poznanje ljudi in človeških src. Tudi njemu je bilo težko in neprijetno, zato se je raje obrnil v stran...

Vse je bilo pripravljeno za odhod, čakali so samo znamenja od poveljnika.

Scott je že bil na svojem letalu in je držal z desnico pogonski vzvod, levico pa si je del nad oči, da bi bolje in prej videl znamenje za vzlet. V letalu poleg njega je sedel Ronnie in mu veselo mahal z roko.

Kako tudi ne? Danes je bil zanj prvi veliki dan vojne. Smel je leteti s piloti slovitnega oddelka »A« — smel je leteti z lastnim bratom, čigar ime je slovelo po vsem bojišču kot ime enega najdrznejših in najbolj uspehovitih pilotov. Ronnie bi bil najraje vriskal. Vojne in njenih nevarnosti mu še mar ni bilo...

Ta trenutek je zadonel Courtneyev glas:

»Pripravljeni?« Vsi letalci so se malo sklonili iz svojih aparatov in zamahnili z desnico v pritrldo.

Čez trenutek je zadonela druga Courtneyeva zapoved:

»Odhod!«

Motorji so zarjoveli močneje ter v trenutku potegnili letala čez zeleni travnik. Vetrnice pri letalih so dvigale prah, suho listje, smeti, zdelo se je, da je ohlip od njih tako hud, da bo zdaj pa zdaj začel ravnati travo ter jo vrtinčiti v zrak.

Ob strani letališča sta stala Courtney in Phipps ter čakala, da bodo oddrsela vsa letala mimo.

Courtney je na tihem štrel aparate in čakal, kdaj pojde mimo Scott. S pol očesa je gledal Scotta, da bi videl, kakšen je izraz njegovega obraza. Sam se je smehljaj in menil, da bo ta trenutek to storil tudi Scott.